

Seyðurin á vegnum:

Bóndafelagið fer nú í rættin við málinum

— Hvør skal gjalda fyri ærina, sum ein góðan dag í apríl varð ákoyrd og doyði í Kollafirði?

Hetta er spurningurin í sakarmálinum, nú verður sent Føroya rætti

Málið er sjálvandi ikki bara um hesa einu ærina. Hetta er eitt prinsippmál, sum Bóndafelagið sigur seg hava roynt at loysa við samráðingum nú í nógv ár — uttan úrslit

Føroya rættur skal nú avgera, hvør hevur ábyrgdina og tað vil siga, hvør skal gjalda, tá seyður verður ákoyrdur.

Aðalfundurin hjá Bóndafelag Føroya í 1987 avgjórði at royna málið í rættinum. Avgjört varð eisini at biða eftir tí »rætt« óhappinum at byggja málið á. Og hetta óhappið hendi í apríl í ár, upplýsir Páll Patursson í

Kirkjubø, formaður í Bóndafelagnum.

Ein ær varð ákoyrd í Kollafirði. Tann, sum koyrði á hana, boðaði ikki frá hendingini. Tann, sum átti ærina, fekk tí onki endurgjald fyri hana.

Bæði lögregla og djóralækni vórðu boðsend og frágreiðingar blivu skrivadar um óhappið. Tær verða brúktar í sakarmálinum.

Páll Patursson sigur, at sær kunnugt er klárt at stevna. Hann er tó ikki greiður yvir, hvør verður stevndur í fyrsta umfari. Sakfórarin hjá felagnum var ikki at hitta í gjár, hann hevur summarfri.

Roynt í nógv ár

Hvørt ár verður nógvur seyður dripin á vegnum. Páll Patursson heldur, talan er um seyð 200.000–300.000 kr. um árið. Dømi eru um menn, sum hava mist 20–25 seyðir um árið. Og hetta er ikki so litil fíggarligur smeytur.

Bóndafelagið hevur í nógv ár roynt at fingið onkra skipan, sum kann tryggja seyðaeigarum móti peningaligum missi. Felagið hevur tosað við Tryggingarsambandið, Landsstýrið og landsverkfrøðingin. Men alt til onga nyttu. Nú ætlar felagið so at lata rættin avgera málið.

— Vit halda ikki, tað er okkara ábyrgd, at bilar koyra á seyð í haganum hjá okkum sjálvum, sigur Páll Patursson.

Bøndur vísa á, at seyður alla tíð hevur havt óskerdan rætt at ganga í haganum. Tað kann ongantíð bliva talan um, at seyðaeigarar skulu stíka fram við vegnum fyri at halda seyðinum frá teimum. Skal stíkast, er hetta uppgávan hjá teimum, sum gera veginar.

hd

Ivi skuldi ikki verið um, hvussu nógv ein seyður er verður.

Tað er staðfest bæði í Føroya rætti og Eystara landsrætti.

Seyður við í sætta hvørjum óhappi

Í fjør hendu 490 ferðsluóhapp á landsvegnum í Føroyum.

Og í 85 óhappum, ella 17,3% av teimum 490, var seyður uppi. 51 seyðir doyðu á landsvegnum. Teir flestu í Streymoy og Eysturoy, 22 og 15, verður upplýst í frágreiðingini hjá landsverkfrøðinginum Ferðslan á landsvegnum 1987. Landsverkfrøðingurin hevur fingið hagtølini frá löggluni.

Tað verða kortini nógv fleiri seyðir ákoyrdir og dripnir í ferðsluni. Ikki eil, sum koyra á seyð, boða frá. Í slíkum færum fær eigarin onki endurgjald fyri seyðin.

Bøndur halda ikki, tað er rætt, at teir sjálvir tryggja seyðin hjá sær. Tí so hava teir samstundis góðkent, at seyðurin ikki hevur óskerdan rætt til at ganga í haganum.

Bóndafelag Føroya hevur skotið upp, at 10 kr. av hvørjari biltrygging fara á eina konto, sum so verður brúkt til at endurgjalda djór, dripin verða í ferðsluni. Men hetta heldur Tryggingarsambandið ikki er gongd leið.

hd

»Príslistin« hjá tryggingini

Tryggingarsambandið hevur ein »príslista«, sum millum annað hevur verið til ummælis hjá Jarðarráðnum.

Nýggjasti listin er frá februar 1987, upplýsir Tryggingarsambandið. Hann byggir á kjøtprísir seinastu try árin.

Tølini eru hesi: Veðurur 2.500 kr., ær seks ár og yngri 2.500, ær eldri enn seks ár 1.500 kr., sleppingarlomb eftir 15. oktober 2.000 kr., smálomb fyri 1. juli 750 kr. og eftir 1. juli 875 kr. og brundseyður er verður 2.000 kr. í tíðini 1. desember — 1. februar.

Hetta er endurgjaldið, seyðaeigarar fáa, tá tað er greitt, hvør drap seyðin.

Seinast, vit skrivaðu um hetta mál, tað var fyri júst tveimum árum síðani, vildi Bonda-

felagið vera við, at Tryggingarsambandið bara rindaði hálvt endurgjald fyri seyð. Endurgjaldið er nú munandi hægri enn tað var tá í juli 1986. Men um tað er fult endurgjald sambært útrokn-ingarhættinum frá 1971, vita vit ikki.

Líkt er til, at hesin háttur ikki er so kendur, sum hann átti at verið.

Ein orsøkin til, at ikki allir bileigarar boða frá, at teir hava koyrt á seyð, er tann, at teir missa bonusin. Tað vil siga, teir fara tvey stig skeiva vegin á avsláttarstiganum hjá Tryggingarsambandinum.

Fólk, sum eru á lægsta stigi, kunnu tó gera ein skaða uttan at missa bonus.

hd

Útrokning staðfest við dómi

Hvussu nógv er ein seyður verður?

Um tað er ongin ivi. Tí í 1971 gjørdi Dánjal J. Bærentsen, landsdjóralækni, eina neyva útrokningarskipan og eftir henni er lætt at finna virðið á til dømis einum gjólingi ella einari 6 vetra ær.

Landsdjóralæknin varð biðin um at gera eitt álít, tí í einum sakarmáli um hundbitnan seyð var ivi um, hvussu nógv seyður í grundini er verður. Teir, sum áttu seyðin, kravdu 10.000 kr. Tryggingin vildi lata 5.000 kr.

Føroya rættur fylgdi álíttinum og útrokningarhættinum hjá Dánjali J. Bærentsen og úrslitið gjørdist, at endurgjaldið bleiv 12.500 kr.

Seinni, í øðrum sakarmáli, eisini um hundbitnan seyð, er útrokningarhætturin staðfestur í Landsrættinum.

Tað er tí púra greitt, at útrokningarhætturin, Dánjal J. Bærentsen gjørdi í 1971, er tann rætti og tann, sum skal fylgjast, tá seyður skal virðismetast, sigur Bóndafelagið.

hd

Skjótingin á Tvøroyri:

Hevur nú givið rættinum frágreiðing

Líkt er til, at okkurt nýtt er hent í málinum um hendingina á Tvøroyri, tá ein 24 ára gomul kvinna doyði av skotsár-um.

Tann 21 ára gamli maðurin, sum er skuldsettur fyri manndráp, hevði í gjár sitið tíðina, hann fekk í grundlógar-avhoyringini 19. juni.

Rættarfundurin varð settur í gjár kl. 13.30. Men hann var fyrri afturlætnum durum. Akærin, sum í gjár var Finn Ougaard, varafóti, brúkti eina grein í rættargangslógini, sum millum annað sigur: »nær sær egne omstændigheder giver grund til at antage, at retsmødet

offentlighed på afgørende måde vil være til hinder for sagens oplysning«, til at krevja afturlætnar dyr. Verjin var samdur og somuleiðis rætturin.

Tann 21 ára gamli maðurin noktar ikki longur at geva frágreiðing um hendingina, sum var í kamari hansara

sunnunáttina 19. juni.

Tað skilst, at tann 21 ára gamli maðurin noktar at siga nakað í rættinum, uttan dynnar eru afturlætnar.

Á rættarfundinum varð avgjört, at maðurin skal sita fyra vikur afturat, men ikki avbyrgdur sum higartil.

hd